

The Sulam

What was it and what does it teach us?

Dr. Jesse Hefter
August 2026
Boston Summer Kollel

Guzma – Exaggeration

A kor is a large unit of dry and liquid volume about 225 liters/55 gallons.

תָּנִן הֵתָם: תַּפּוּחַ הָיָה בְּאַמְצַע הַמִּזְבֵּחַ, פְּעָמִים הָיָה עָלָיו כֶּשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת כּוֹר.

אָמַר רָבֵא: גּוּזְמָא.

הִשְׁקוּ אֶת הַתְּמִיד בְּכוֹס שֶׁל זֶהָב, אָמַר רָבֵא: גּוּזְמָא.

אָמַר רַבִּי אֲמִי: דְּבָרָה תּוֹרָה לְשׁוֹן הָוָא, דְּבָרוּ נְבִיאִים לְשׁוֹן הָוָא, דְּבָרוּ חֲכָמִים לְשׁוֹן הָוָא. דְּבָרוּ חֲכָמִים לְשׁוֹן הָוָא – הָא דְאָמְרוּ.

Devarim 9:1

דְּבָרָה תּוֹרָה לְשׁוֹן הָוָא – "עָרִים גְּדוֹלוֹת וּבְצוּרוֹת בְּשָׁמַיִם", דְּבָרוּ נְבִיאִים לְשׁוֹן

הָוָא – "וַתִּבָּקַע הָאָרֶץ לְקוֹלָם".

Melachim I 1:40

Guzma – Exaggeration

אמר רבי יצחק בר נחמני אמר שמואל: בשלשה מקומות דברו חכמים לשון הוואי, אלו הן: תפוח, גפן, ופרוכת. תפוח – הא דאמרן.

גפן – דתנן: גפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל, מודלה על גבי כלונסות, וכל מי שהיה מתנדב גרגיר או אשכול – מביא ותולה בה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: מעשה היה, ונמנו עליה שלש מאות כהנים לפנותה.

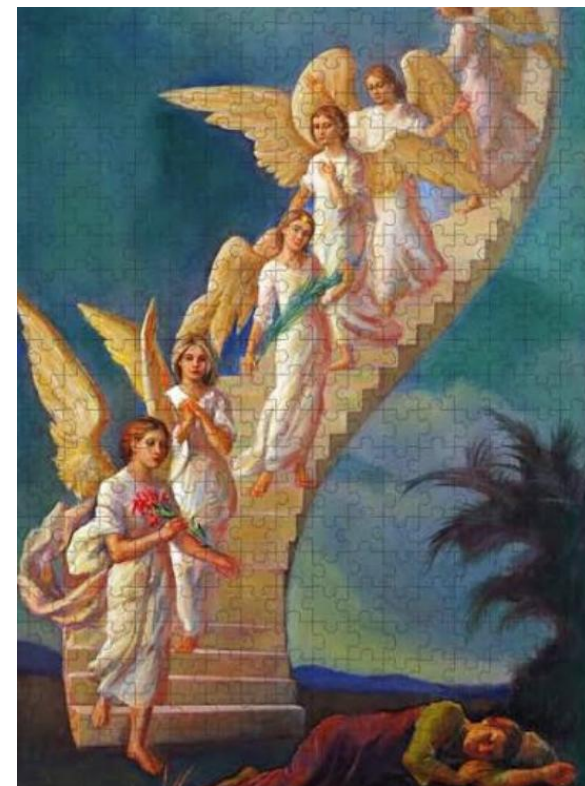
פרוכת, דתנן: רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון הסגן – פרוכת עוביה טפח, ועל שבעים ושנים גירים נארגת, ועל כל נימה ונימה עשרים וארבעה חוטין. ארבה ארבעים באמה, ורחבה עשרים באמה, ומשמונים ושתי רבוא נעשת, ושתיים עושים בשנה, ושלש מאות כהנים מטבילין אותה.

First reference - Bereishit 28:12

Only reference of sulam – known by biblical scholars as a *hapax legomenon*

Pronounce: HAY-paks luh-GOM-uh-non

- וַיַּחְלֵם וְהִנֵּה סֻלָּם מַצֵּב אֶרְצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְהִנֵּה מַלְאָכָיו אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ:

The limits to believability – Chullin 91b

The width of the biblical ladder

וַיִּחְלֹם וְהִנֵּה סֵלָם מֵצֵב אֶרֶצָה", תָּנָא: כַּמָּה רַחְבּוֹ שֶׁל סוּלָם? שְׁמוֹנֶת אֲלָפִים
פָּרָסָאוֹת, דְּכָתִיב: "וְהִנֵּה מַלְאָכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ", "עוֹלִים" – שְׁנַיִם,
וְיֹרְדִים" – שְׁנַיִם, וְכִי פָּגְעוּ בַּהֲדֵי הַדָּדִי הָיוּ לְהוּ אַרְבָּעָה.

וְכָתִיב בֵּיהּ בְּמִלָּאָךְ "וְגִוַּיְתוּ כְתָרְשִׁישׁ", וְגַמְיָרִי דְתַרְשִׁישׁ תִּירִי אֲלֵפֵי פָרָסִי הָיוּ.

How long is a "parsah"? The distance a person can walk in 72 minutes.

Well, one parsah = 4 mil and 1 mil = 2000 amot,

So 1 parsah = 8,000 amot

At 1.5 ft/amah = 12,000 ft

So 8,000 parsah = 96 M ft = 18181 mi

How many ways can the letters of Sulam be rearranged and do any of those arrangements have meaning to us?
Answer: 3 letters can be rearranged as $3 \times 2 \times 1 = 6$ ways

ס	ל	מ
ל	ס	מ
ס	מ	ל
ל	מ	ס
ס	ל	מ
מ	ס	ל

How many ways can the letters of Sulam be rearranged and do any of those arrangements have meaning to us?
Answer: 3 letters can be rearranged as $3 \times 2 \times 1 = 6$ ways

ס	ל	מ
ל	ס	מ
ס	מ	ל
ל	מ	ס
ס	ל	מ
ס	ס	ל

Ibn Ezra – Sulam as a Semel

ודרך שלם להיות סמל או על מספר מיני דרש הוא וה"ר שלמה
הספרדי אמר כי שלם רמז לנשמה העליונה ומלאכי אלקים
מחשבות החכמה ויאמר ר"י כי טעם סולם שעלתה בו תפלתו
וירדה ישועתו מן השמים ואלה המפרשים לא ראו נבואת זכריה
ועמוס וירמיה והטעם דרך משל כי כל דבר לא יכחד מן השם
ודברי מטה תלויים בעליונים וכאלו שלם ביניהן שיעלו המלאכים
בו להודיע הדברים אחר שהתהלכו בארץ ג"כ כתוב ומלאכים
אחרים יורדים למלאות שליחות השם כדרך מלך עם משרתיו

Meforshim

Rashi	Represents the connection between Eretz Yisrael and Heaven; the angels change because Jacob is leaving the Land of Israel.
Ramban	A prophetic vision of Jewish history and the rise and fall of the world's empires under Divine providence.
Sforno	Illustrates the path by which human beings can ascend spiritually toward closeness with God.
Midrash Rabba	The angels symbolize the guardian angels of the nations ascending and descending according to their political fortunes.
Zohar	The sulam is the mystical channel linking the earthly and heavenly realms; prayer ascends and Divine blessing descends through it.
Maharal	The ladder symbolizes the ordered structure of creation, connecting the physical and spiritual worlds through gradual stages rather than sudden leaps.

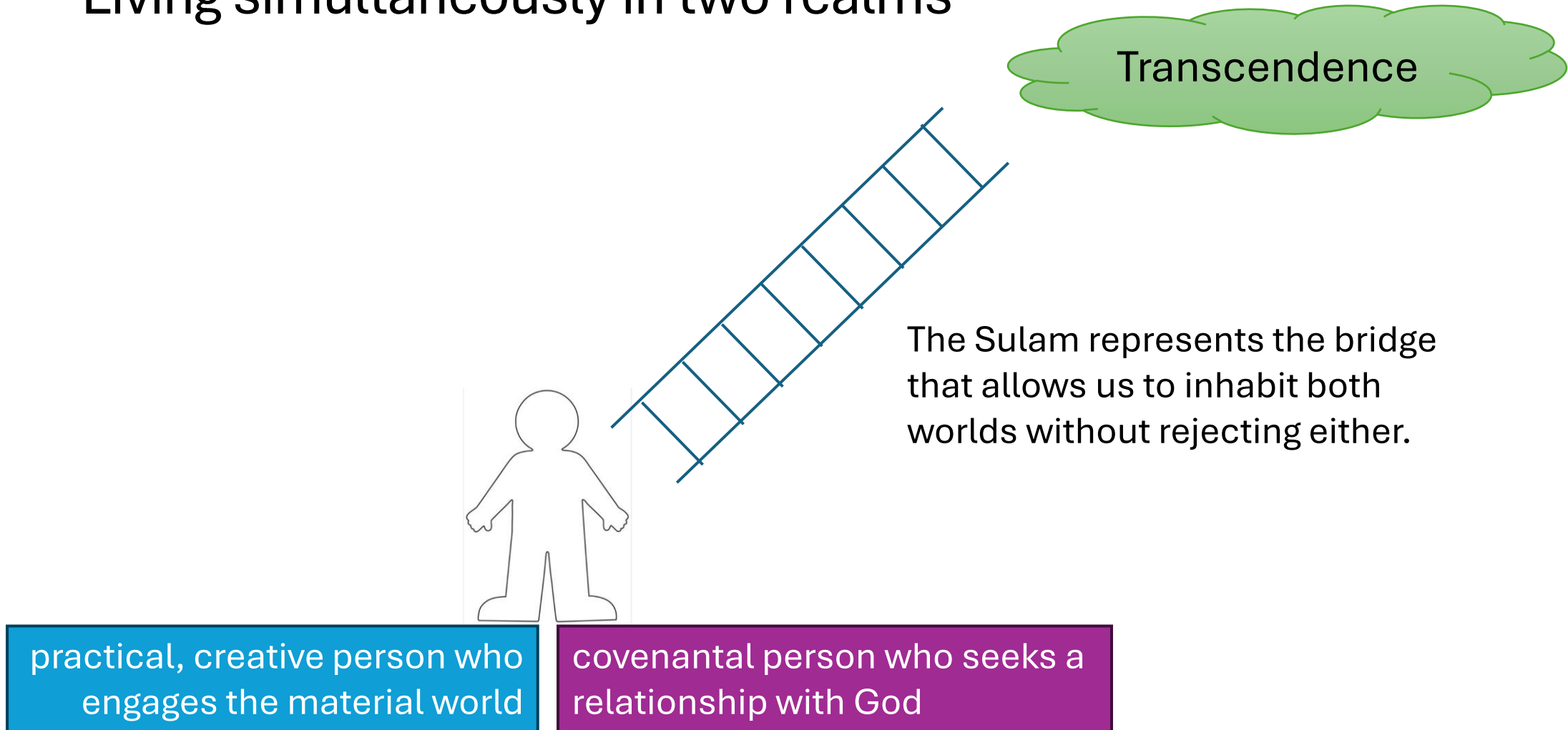
Rabbi Joseph Soloveitchik zt”l (The Rav)

The meeting of heaven and earth through human action

- Judaism rejects the notion that holiness is found only by escaping the physical world
- Human beings begin with earthly responsibilities—family, work, community, acts of kindness, halachic observance—and through those very activities reach toward God.
- The ladder is not an invitation to abandon the world but to transform it.
- The angels' movement is also significant: they **ascend before they descend**. The Rav emphasized that our religious life begins from below, with our initiative. We strive upward through mitzvot, prayer, Torah study, and ethical conduct; only then do we experience God's response in the form of blessing and covenant.

The Rav (continued...)

Living simultaneously in two realms

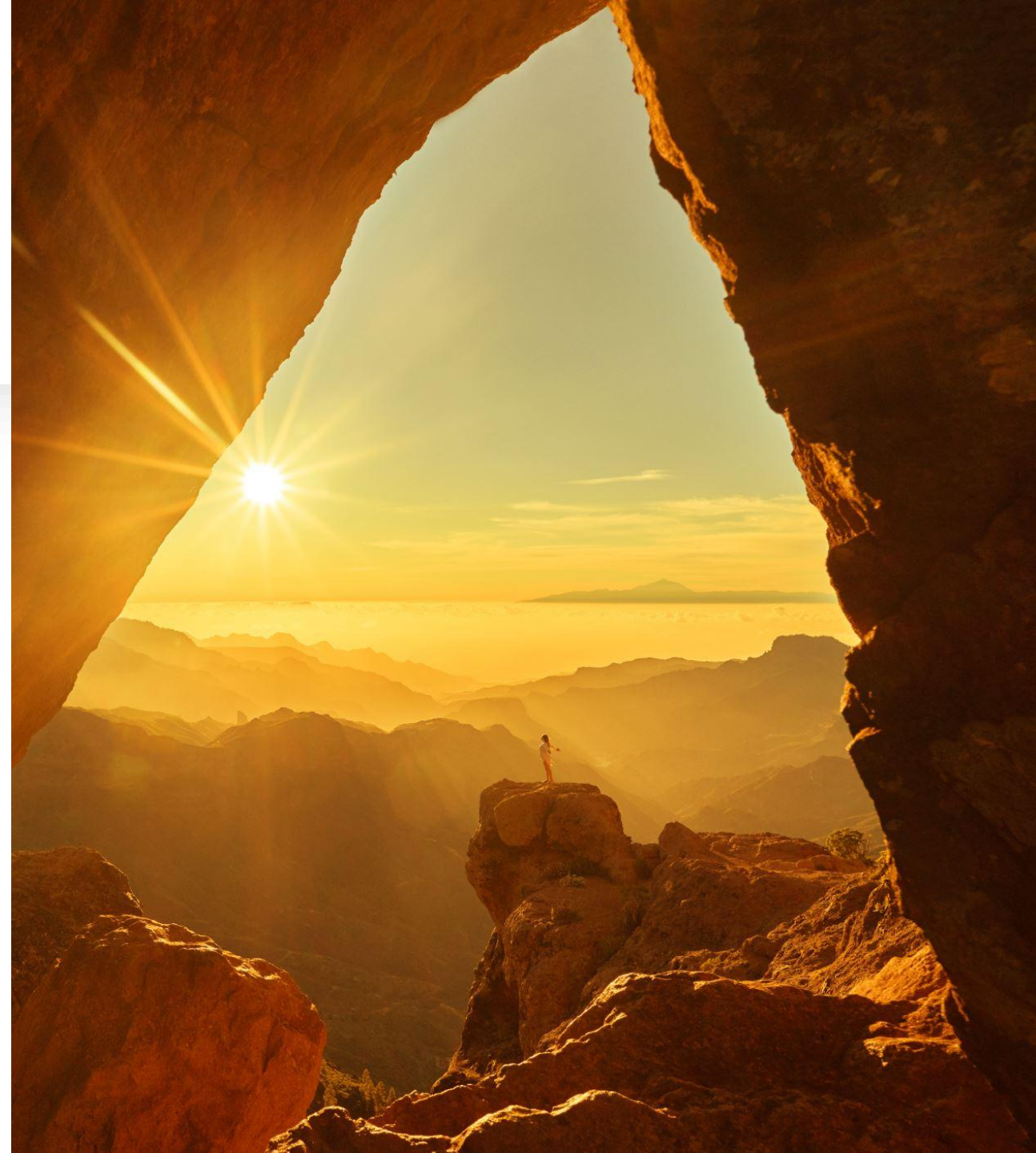

The gematria of Sulam

Unexpected coincidences?

The gematria of SLM = 130 = Sinai

1. At Bet El, heaven and earth are joined through Yaakov's vision.
2. At Har Sinai, heaven and earth are joined through the giving of the Torah.
3. The angels ascending and descending parallel God's revelation to humanity.
4. Just as the ladder reaches heaven, the Torah provides the path by which human beings ascend spiritually.

The Chasidic Path...

The Zohar and many Chassidic works teach that:

Torah itself is the true "ladder."

Every mitzvah is another rung, allowing a person to ascend toward HaShem while remaining firmly rooted in Olam Hazeih.

And this growth is cumulative, step after step...

The Sfas Emes on the Torah (Samples...)

- 1879
 - Humans are called “Mehalchim” – Our physical parts are lower than the angels and our neshamos are higher than the angels.
 - Each person is a miniature world and the steps of the **Sulam** represent our “ups and downs” throughout our Avodas HaShem
 - Consider the connection to Chodesh Elul – we are always walking forward
- 1889
 - We are all created in the Tzelem of Elokim
 - The **Sulam** represents US, feet on the ground and our heads looking above
 - The angels going up and down the Sulam are created by our Mitzvah observance (Shmot Rabbah 32:6)
- 1893
 - The **Sulam** represents the transition from Yaakov (י' עקב) to Yisrael (לי ראש)

The “rung”

Interestingly, the word in Ivrit for the rung of a ladder is a “shlav” (שלב). It joins the two sides of the ladder together and makes the ascent possible.

שילוב means integration or joining together

What a “coincidence” that when we speak of people rising in their spiritual journey, we use the term “shlav”

Could the sulam be something other than a ladder?

After all, it's a hapax legomenon!

- Could Yaakov have imagined a ziggurat?
- Could the angels have been ascending and descending the steps of the future Beit HaMiqdash?

- Yaakov doesn't reference the ladder when he awakens but rather says:

וַיֵּרָא וַיֹּאמֶר מֶה־נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בַּיִת אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

- He references the **place** rather than the **pathway**

סוף דבר

מה נורא המקום הזה

גדול הלימוד שהלימוד מציא לידי מעשה